

دلایل افول نقش شورای عالی انقلاب فرهنگی در حوزه سینما؛

نهادی به حاشیه رانده شده

علی فاطمی

شورای عالی انقلاب فرهنگی، نهادی که به منظور سیاست گذاری کلان و هماهنگی در عرصه فرهنگ و هنر شکل گرفت، همواره یکی از اصلی ترین بازیگران عرصه فرهنگی کشور بوده است. این شورا در طول دهه های گذشته نقش مهمی در هدایت و مدیریت حوزه های گوناگون فرهنگی، از جمله سینما، ایفا کرده است. سینما به عنوان یکی از تأثیرگذارترین ابزارهای فرهنگی در سطح ملی و بین المللی، نیازمند سیاست گذاری دقیق، مستمر و تخصصی است. اما در سال های اخیر، نقش این شورا در مدیریت و هدایت سینمای ایران با افت قابل توجهی روبه رو بوده است. این گزارش تلاش می کند با بررسی ابعاد گوناگون این موضوع، علل افول نقش شورای عالی انقلاب فرهنگی در سینما را تحلیل کرده و پیامدهای آن را بازگو کند.

چالش های متعدد در مسیر

همانگونه که اشاره شد شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای سیاست گذار در عرصه فرهنگ و هنر ایران، همواره نقشی تعیین کننده در تدوین و اجرای راهبردهای کلان فرهنگی ایفا کرده است. این شورا از زمان تأسیس خود تلاش داشته است تا مسیر توسعه فرهنگی کشور را با ارزش های اسلامی و انقلابی هماهنگ کند و در این میان، سینما به عنوان یکی از قدرتمندترین ابزارهای تأثیرگذاری فرهنگی و اجتماعی جایگاه ویژه ای داشته است. سینما نه تنها به عنوان یک صنعت مهم اقتصادی، بلکه به عنوان وسیله ای برای تبیین هویت ملی و روایت داستان های مردمی

شناخته می شود. از این رو، انتظار می رود نهادهای سیاست گذار فرهنگی، از جمله شورای عالی انقلاب فرهنگی، با اتخاذ سیاست های هوشمندانه و تخصصی، زمینه رشد و شکوفایی این حوزه را فراهم آورند.

با این حال، در سال های اخیر، نقش شورای عالی انقلاب فرهنگی در مدیریت و هدایت سینما به طور چشمگیری کاهش یافته است. این نهاد که زمانی به عنوان یکی از مراکز اصلی تصمیم گیری در حوزه سینما عمل می کرد، اکنون در سایه چالش های متعدد نهادی و مدیریتی قرار گرفته و به حاشیه رانده شده است.

این افول نقشی که با تغییرات در ساختار فرهنگی کشور و ظهور چالش های جدید همراه

بوده، پرسش های متعددی را درباره دلایل و پیامدهای این وضعیت به وجود آورده است. دلایل متعددی در این زمینه قابل بررسی است که برخی از آن ها به ضعف در هماهنگی نهادی، کمبود سیاست گذاری های تخصصی، تغییر اولویت ها و عدم انطباق با تحولات جهانی مربوط می شود.

پراکندگی نهادی و تضاد در مسئولیت ها

یکی از مهم ترین عوامل کاهش نقش شورای عالی انقلاب فرهنگی در سینما، تعدد نهادهای فعال در این حوزه است. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان سینمایی، بنیاد فارابی، صداوسیما و حتی نهادهایی مانند سازمان تبلیغات اسلامی، هر کدام به نحوی در مدیریت سینما دخیل هستند. این تعدد نهادها، بدون وجود یک مرجع واحد برای هماهنگی و نظارت، موجب هم پوشانی وظایف و گاه تناقض در سیاست ها شده است.

شورای عالی انقلاب فرهنگی، به عنوان نهادی که باید نقش راهبردی و هماهنگ کننده داشته باشد، در سال های اخیر و در عمل به یک بازیگر حاشیه ای تبدیل شده است. به جای آنکه این شورا به تعیین راهبردهای کلان بپردازد، اغلب نقش خود را به توصیه های عمومی و بیانیه های غیر عملیاتی محدود کرده است.

ضعف در تخصص گرایی و سیاست گذاری های جزئی نگر

سینما، به عنوان یک صنعت پیچیده و چندوجهی، نیازمند سیاست گذاری هایی تخصصی و عملیاتی است. اما مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در این حوزه اغلب کلی و فاقد جزئیات لازم برای اجرا هستند. برای مثال، این شورا در زمینه حمایت از تولیدات فاخر، تقویت زیرساخت های سینمایی و تسهیل دسترسی سینمای ایران به بازارهای بین المللی برنامه های قابل توجهی ارائه نکرده است.

علاوه بر این، ضعف در نظارت و اجرای سیاست ها نیز یکی دیگر از نقاط ضعف این شورا است. بسیاری از مصوبات شورا به دلیل عدم وجود ضمانت های اجرایی، یا اجرا نشده اند یا به صورت ناقص عملیاتی شده اند.

همچنین در دهه های اخیر، شورای عالی انقلاب فرهنگی توجه خود را به مسائلی همچون آموزش و پرورش، سیاست های جمعیتی و تحول اجتماعی معطوف کرده است. این تغییر اولویت ها باعث شده است که حوزه هایی مانند سینما، که نیازمند توجه مستمر و سیاست گذاری های جزئی تر هستند، از فهرست اولویت های شورا خارج شوند. این تغییر رویکرد به معنای کاهش تمرکز بر موضوعاتی نظیر حمایت از نسل جدید سینماگران، تولیدات ملی و گسترش بازارهای بین المللی است. این در حالی است که سینما به عنوان ابزاری برای روایت گری فرهنگی، نقشی بی بدیل در تقویت هویت ملی و دیپلماسی فرهنگی ایفا می کند.

سینما، به عنوان یک صنعت پیچیده و چندوجهی، نیازمند سیاست گذاری هایی تخصصی و عملیاتی است. اما مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در این حوزه اغلب کلی و فاقد جزئیات لازم برای اجرا هستند. برای مثال، این شورا در زمینه حمایت از تولیدات فاخر، تقویت زیرساخت های سینمایی و تسهیل دسترسی سینمای ایران به بازارهای بین المللی برنامه های قابل توجهی ارائه نکرده است.